

Arkivsak-dok. 201601277-4
Saksbehandler Jon Halvor Midtmageli

Saksgang Møtedato
Fylkesutvalget 09.05.2017

HØRING AV VERNEPLANFORSLAG AV TIDLIGERE HJERKINN SKYTEFELT

Forslag til

VEDTAK

1. Oppland fylkeskommune mener Snøheimvegen bør bestå under forutsetning av at bussregimet videreføres og praktiseres strengt. Hele vegen inn til Snøheim bør forvaltes etter det samme regelverket. Biotopvernområde bør derfor utvides fra nasjonalparkgrensa og inn til Snøheim. Finansiering av drift og vedlikehold må sikres gjennom bevilgninger fra nasjonale myndigheter.
2. For å ivareta både beite- og villreinhensyn i området bør Vålåsjøvegen bestå. Vegen bør stenges med bom og motorisert ferdsel langs forbeholdes rettighetshavere.
3. Oppland fylkeskommune mener verneplanalternativ 2 er å foretrekke da det balanserer bruk og vern på en bedre måte enn verneplanalternativ 1.

Rasmus O. Vigrestad
Fylkesrådmann

Hjalmar Nørstebø-Solbjør
Ass. fylkesrådmann

Vedlegg:

Høringsbrev
Verneforslag og konsekvensvurderinger
Forskjeller mellom NP- og LVO-forskriftene vernealternativ 1 og 2
Forslag til forskrift
Kart alternativ 1
Kart alternativ 2

Bakgrunn:

Stortinget vedtok i 1999 å legge ned Hjerkinns skytefelt, tilbakeføre det til naturen og innlemme det i eksisterende verneområder. Vedtaket var et viktig «avbøtende tiltak» ettersom det var bestemt å opprette et nytt øvelsesområde; Regionfelt Østlandet på Rena. Tapet av naturverdier i det nye øvingsfeltet skulle kompenseres med gjenvinning og vern av naturverdier på Dovrefjell:

“Hjerkinns skytefelt legges ned i samsvar med pkt. 7.2 i St.meld. nr. 11 (1998-99) som ledd i en omfattende plan for utvidet vern av Dovrefjell gjennom Sunndalsfjella nasjonalpark, som forlengelse av Dovrefjell nasjonalpark, og landskapsområder vestover fra Rondane nasjonalpark, jf. Ny landsplan for nasjonalparker i St.meld. nr. 62 (1991-92).”

Parallelt med verneplanprosessen har det pågått og pågår flere større planprosesser i samme område. Regional plan for Dovrefjellområdet, kommuneplan/kommunedelplan arbeid i Dovre og Lesja kommuner og gjennomføring av tilbakeføringsplan. For å koordinere de forskjellige prosessene er det nedsatt ei gruppe hvor fylkeskommunen har deltatt både politisk og administrativt.

Fylkesmannen legger fram to vernealternativer til høring, herunder også to versjoner av forslag til ny verneforskrift. Denne uttalelsen gjelder både forslag til verneplan og til forskriften. Hovedårsaken til at det er utformet to vernealternativer er at Snøheimvegen ble skilt ut i en egen prosess av Stortinget i 2008 som et resultat av at Den Norske Turistforening (DNT) har reetablert driften av Snøheim turisthytte. Det er gjennomført en prøveordning med å frakte besøkende inn til DNT-hytta Snøheim med buss. Denne ordningen er nå evaluert av Norsk institutt for naturanalyse (NINA) og spørsmålet om Snøheimvegen skal bestå skal avgjøres av Stortinget høsten 2017.

I vernealternativene brukes/kombineres det tre forskjellige typer områdevern:

1. Nasjonalpark - Et strengt områdevern hvor ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner skal finne sted hvor forbudet mot tekniske inngrep står sentralt og skal håndheves særlig strengt. Ferdsel til fots i samsvar med friluftsløven er tillatt, men kan begrenses dersom det er fare for skade på naturmiljø som eksempelvis villreinen og dens leveområder som er et særlig hensyn i denne planen.
2. Landskapsvernområde - Dette er en mildere verneform enn nasjonalpark. Her kan tiltak tillates dersom det ikke alene eller sammen med andre tiltak skader landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Kravet til urørthet (fravær av tekniske inngrep) er ikke like strengt som i nasjonalpark. Motorferdsel skal holdes på et lavt nivå, men det er ikke like strengt her som i nasjonalparken. Ferdsel til fort kan ikke reguleres.
3. Biotopvernområde - Et område som skal sikres for sin særskilte betydning som økologisk funksjonsområde for en eller flere arter, eksempelvis villrein. Verneformen er ikke like streng som en nasjonalpark, men restriksjonsnivået kan være strengt for å ivareta verneformålet.

Vernealternativ 1 - Utvidelse av Dovrefjell - Sunndalsfjella nasjonalpark med ca. 159km² i Lesja og Dovre kommuner. Nytt Hjerkinns landskapsvernområde på ca. 18km² i Dovre kommune. En mindre utvidelse av Fokstugu landskapsvernområde med ca. 0,65 km² i Lesja kommune. Veger i området skal tilbakeføres i henhold til opprinnelig tilbakeføringsplan. Gammelt kjørespor til Snøheim opprettholdes men defineres som utmark og ikke veg.

Vernealternativ 2 - Utvidelse av Dovrefjell - Sunndalsfjella nasjonalpark med ca. 122 km² i Lesja og Dovre kommuner. Nytt Snøheimvegen biotopvernområde på ca. 6,8 km² i Dovre kommune. Nytt Hjerkinns landskapsvernområde på ca. 49 km² i Lesja og Dovre kommuner. En mindre utvidelse av Fokstugu landskapsvernområde med ca. 0,37 km² i Lesja kommune. Snøheimvegen, Vålåsjøvegen og vegen inn Vesllie består i dette alternativet med ferdselsregulerende tiltak.

I grove trekk er altså forskjellen på alternativene at i vernealternativ 1 blir alle veger i det tidligere skytefeltet fjernet og i vernealternativ 2, beholdes Snøheimvegen, Vålåsjøvegen og vegen inn til Vesllie. Ferdsel til fots kan reguleres i nasjonalpark og biotopvernområdet men ikke i landskapsvernområde.

Saksframstilling:

Oppland fylkeskommune har sammen med Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Hedmark fylkeskommuner utarbeidet regional plan for Dovrefjellområdet på oppdrag av Miljøverndepartementet for å ivareta villreinen og dens leveområder i Dovrefjellområdet og har gjennom dette et spesielt ansvar for å ivareta villreinen.

Vern av villrein og villreinens leveområder er en av et av verneformålene med nasjonalparken. Å innlemme det tidligere skytefeltet i nasjonalparken vil derfor gi et positivt bidrag til en felles og mer helhetlig forvaltning av området. Nasjonalparkforvaltningen har i tillegg mål om å ivareta andre naturverdier, ivareta kulturminner samt utøvelse av det enklere friluftsliv. Fylkesrådmannen er fornøyd med arbeidet som er gjort i planprosessen for temaet kulturminner og kulturmiljøer. NIKU har utarbeidet en ny verdivurdering av kulturmiljøene i tidligere Hjerkinns skytefelt. De omfattende kulturminneregistreringene som er utført de seinere årene, knyttet til tilbakeføringen av skytefeltet, har medført noe justering av de tidligere verdivurderingene av kulturmiljøene. Fylkesrådmannen kan stille seg bak hovedtrekkene i NIKUs verdivurderinger.

Mange lokale reiselivsbedrifter bruker fjellområdene i og rundt nasjonalparken i næringssammenheng og tilbyr bla. turer til fots, på hesteryggen og med hundspann. Det er viktig at forvaltningsmyndigheter og lokalt næringsliv samarbeider for å ivareta begge interesser på best mulig måte. Området brukes som beite for sau og noe storfe. Det skal legges til rette for at dagens beitebruk kan fortsette.

Kulturminner

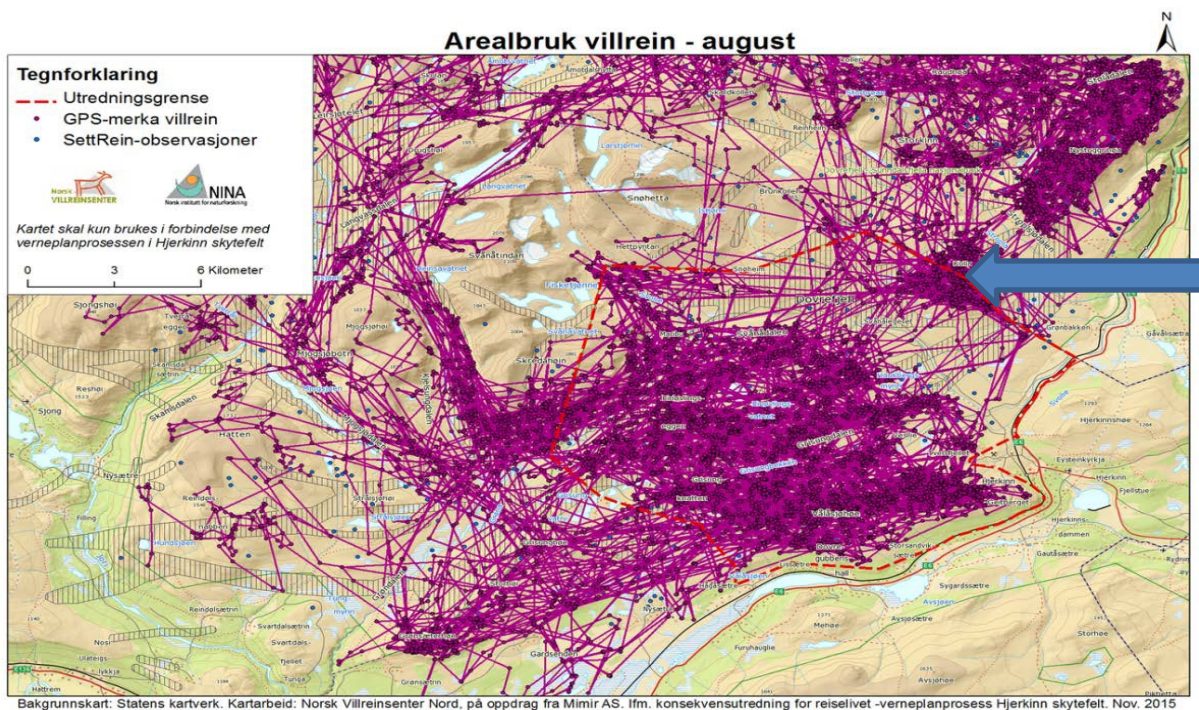
På eldre historiske kart fra 1800-tallet er det avtegnet flere ferdselsruter i og gjennom området, jf. NIKUs rapport fra 2014. Dette har vært enkle stier og krøtterstier. Disse vitner særlig om ferdsel knyttet til fedrift og seterdrift. Sporene etter disse er en del steder fortsatt bevart og synlige i terrenget, noe steder igjengrodd, andre steder stedvis overbygd av veger fra forsvarsperioden. De historiske vegene er viktige elementer som gir landskapet tidsdybde og viser tidligere aktivitet i området, før forsvarsperioden. Ut i fra et kulturvernperspektiv er det ønskelig at de historisk belagte vegfarene blir bevart og gjerne brukt som ferdselskorridorer/stier fremover. I noen tilfeller er forsvarets veger bygd over de gamle vegfarene. Ved evt. fjerning av disse vegene er det ønskelig å se på muligheter for å legge sti i traséen, slik at de eldre ferdselskorridorene fortsatt kan brukes. Dette vil styrke den kulturhistoriske dimensjonen i landskapet.

Verneplanen legger opp til at Gamle Snøheimvegen opprettholdes som vegfar (kjørespor) med merket sti, dersom det vedtas at Snøheimvegen skal tilbakeføres. Dette vil gi mulighet for ferdsel som kan opprettholde vegfarene for framtida. Rett og forsiktig bruk av denne type kulturminne er positivt.

Det store antallet kulturminner fra førreformatorisk tid i verneplanområdet er automatisk fredet i medhold av kml. Dessuten er de automatisk fredete kulturminnene som ligger innenfor Reguleringsplan for anleggsområder i Hjerkinnskytefelt regulert med hensynssone etter pbl § 11-8 bokstav D. Oppland fylkeskommune er myndighet i saker etter kml og pbl. En kan vurdere om det i pkt 4.2. i Forslag til forskrifter bør presiseres at fylkeskommunen som regional kulturminnemyndighet er rette forvaltningsmyndighet for tiltakene som nevnes. For øvrig vil vi komme nærmere inn på detaljer omkring vern av kulturminne, med vurdering av behov for tilrettelegging og skjøtsel, ved høring av forvaltningsplanen.

Villrein:

Historiske data, observasjoner og data fra GPS-merkede dyr viser at villreinen i Dovrefjellområdet bruker arealer rundt Snøhettamassivet året rundt. Trekket rundt Snøhetta kalles rotasjonstrekket og ses på som svært viktig å opprettholde for at reinen skal kunne bevege seg fra vinter- til sommerbeiter og til sine kalvingsområder. Dette beskrives i rapporten "Horisont Snøhetta" som er sluttrapporten etter et omfattende villrein og ferdselsprosjekt i Dovrefjellområdet utført av Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Bygdeforskning. De samme gps-data viser også den barriereeffekten ferdselen fører til (se figuren under).

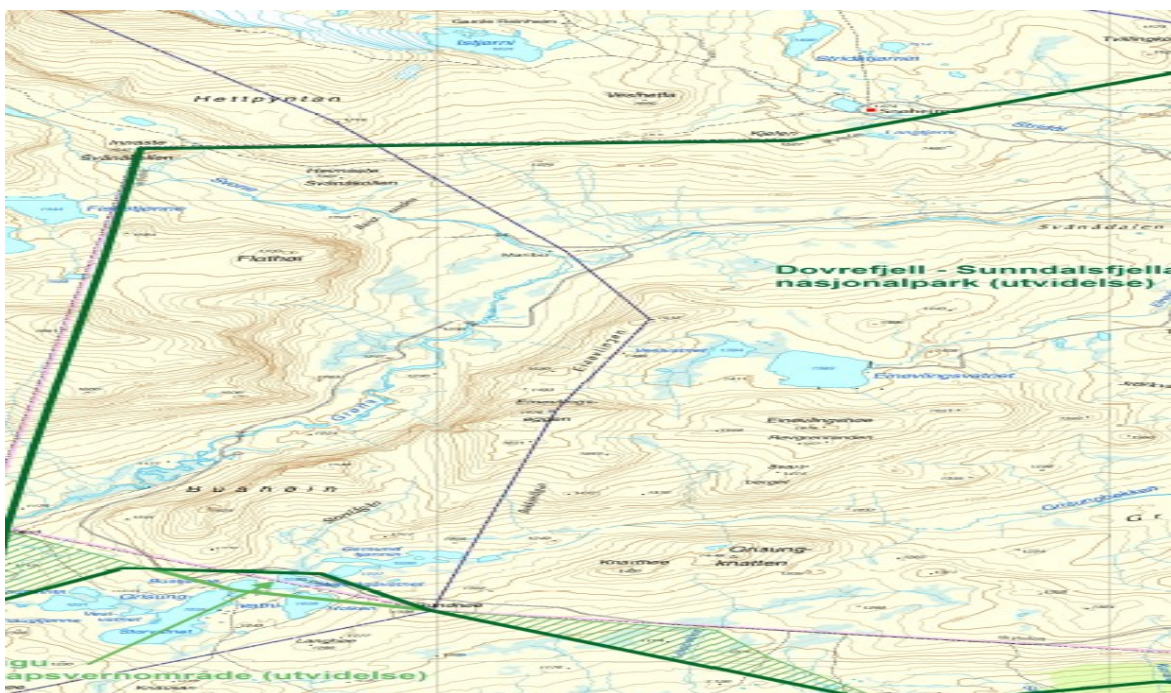
Kartet viser villreinsens arealbruk i august og vi ser tydelig at reinen oppholder seg i liten grad langs ferdselsårene Snøheimvegen og Stroplesjødalen (Til høyre i bildet, Kolla vises med blå pil som ei "øy" mellom ferdselsårene). Ferdsel er derfor en faktor som påvirker villreinen og for mye ferdsel langs disse to aksene kan føre til at rotasjonstrekket stopper opp.

Driften av Snøheim turisthytte som ble gjenåpnet i 2012 er en utfordring for villreintrekket uansett om Snøheimvegen blir liggende eller ikke. Rapporten "Horisont Snøhetta" konkluderer med at dersom vegen skal bli liggende må bussruten må opprettholdes og annen type ferdsel inn til Snøheim må begrenses til et minimum. Verneplanforslag Alternativ 1 legger opp til at vegen skal tilbakeføres og at varetransport til Snøheim skal skje med lufttransport og/eller med beltekjøretøy på vinteren. All annen ferdsel inn til Snøheim skal skje til fots langs gammelt kjørespor.

Fylkesrådmannen mener at så lenge det er drift på Snøheim er det vanskelig å tenke seg at vegen skal tilbakeføres. Fylkesrådmannen mener også at dersom vegen blir fjernet vil ferdselen til fots langs vegen og ut fra vegen trolig øke, noe som kan gi en enda større barriereeffekt enn om vegen og bussregimet videreføres. Fylkesrådmannen ser viktigheten av å ha muligheten for å sette i verk ferdselsregulerende tiltak og mener løsningen i verneforslagets Alternativ 2 med biotopvernområdet er å foretrekke da dette også gir mulighet til å regulere ferdsel til fots. En forutsetning er at bussregime videreføres og håndheves strengt. For å få et regelverk å forholde seg til mener fylkesrådmannen at hele Snøheimvegen bør innlemmes i biotopvernområdet, også den delen som i dag ligger i nasjonalparken. Etter flere år med "prøvedrift" er det klart at billettinntekter fra bussen ikke vil dekke vedlikeholdskostnadene på vegen. Hvem som skal eie og drifte vegen må avklares. Fylkesrådmannen ser det som naturlig at nasjonale myndigheter må ta et økonomisk ansvar for å sikre både vegvedlikehold og bussregime i og med at nasjonale miljøvernmyndigheter har bestemt at Snøheim skal driftes som DNT hytte og skal også ta avgjøre skjebnen til Snøheimvegen.

Landbruk

I tillegg til å ivareta verneformålene (villrein, andre naturverdier, kulturminner og friluftsliv) er det viktige landbruksinteresser i området med beiting fra husdyr. Det slippes i dag ca. 1900 sauer i området som beiter stort sett sør-vest for Hjerkinnområdet, men også helt inn til Svånådalen og Snøheimvegen. (Se bildet under).

Kartutsnitt av de mest brukte beiteområdene i verneplanforslaget.

For å balansere vernehensyn med bruksinteresser foreslås følgende strategier (side 26 og 27 i forslag til forvaltningsplan):

- Det skal legges til rette for fortsatt beitebruk i området innenfor forskriftenes bestemmelser.
- Dersom det er behov for å begrense aktivitet i et område for å unngå at den samlede belastningen blir for stor, skal igangværende aktivitet prioriteres framfor ny aktivitet.

I beitesammenheng er Vålåsjøvegen spesielt viktig for å sanke og drive tilsyn med beitedyrene. Transport i form av uttransport av skadde og syke dyr skal, ifølge verneplanforslaget, ikke være søknadspliktig men det skal gis beskjed til oppsyns i forkant slik det er i andre verneområder. I Alternativ 1 skal vegene i området tilbakeføres utkjøring av skadde dyr blir i dette, etter fylkesrådmannens vurdering i praksis umulig. I Alternativ 2 er området rundt Vålåsjøvegen foreslått som landskapsvernområdet og vegen skal bestå og forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorisert ferdsel i forbindelse med beitebruk i regi av beitelaget f.o.m 1. juni til første helg i oktober.

Fylkesrådmannen mener Alternativ 2 bør velges da det er viktig at beiterettighetshavere må ha muligheten til å komme inn i beiteområdene med traktor eller bil for å drive tilsyn og sanking. Vegen er 14 km lang og det vil bli betydelig mere tungvint ha beitedyr i området Grisungen - Grøndalen dersom vegen blir tilbakeført og fylkesrådmannen er bekymret for at beitebruken i dette området kan opphøre helt dersom vegen blir tilbakeført. Vedlikeholdsutgiftene til Forsvaret er anslått til ca. 14.000,- pr kilometer på denne vegen. Fordelt det på totalt antall sau (1900) slept i området, vil en besetning på 200 dyr få en ekstrautgift på ca. 21.000,- pr år. Vedlikeholdsutgifter kan derfor bli en utfordring. Basert på erfaringstall fra vegvedlikehold av andre fjellveger mener fylkesrådmannen at vedlikeholdsutgiftene kan reduseres noe dersom man legger til grunn at vegen skal stenges med bom og kun brukes av beiterettighetshavere.

Grisungen, planlagt samleleve: Det er registrert en del kulturminner i det aktuelle området øst for Grisungvatna. Fylkesrådmannen forutsetter at endelig plassering av tiltaket avklares i forhold til kulturminner, jf kulturminnelovens (kml) § 9.

Fylkesrådmannen ser samtidig at området rundt Vålåsjøhøe er et viktig området for villreinen. Dette viser både historiske funn som massefangsanlegg og gps-data samlet inn i forbindelse med forskningsprosjektet om villrein, ferdsel og samfunnsforhold (Horisont Snøhetta). Området inngår som en viktig del av rotasjonstrekket rundt Snøhetta. Bli vegen liggende vil dette øke sjansen for mer ferdsel med påfølgende negative konsekvenser for villreinen. I forslaget til "Regional plan for Dovrefjellområdet er dette området er avsatt til "Nasjonalt villreinområde" . Nasjonalt villreinområde er det området i den regionale planen som har størst betydning for villreinen og har de strengeste restriksjonene. Om ferdsel sier den regionale planen følgende:

"Lokalisering av ferdselsårer må skje ut fra omsyn til villreinen og øvrige sårbare artar sin arealbruk. Kommunane bør som en del av kommuneplanen utarbeide planar for motorferdsel i utmark, skiløyper og stigar, og knytte desse til forvaltningen etter naturmangfaldlova og lov om motor ferdsel i utmark. Planane bør bli samordna over kommune- og fylkesgrensene. Kommunane bør føre ein restriktiv dispensasjonspraksis mht. motorferdsel i utmark. Løypetrasear som er ei ulempe i forhold til villreinen

sine leveområder bør bli lagt om. Organiserte turar bør bli lagt utanom sentrale villreinområde i dei periodane av året da konflikt kan oppstå".

Den regionale planen bygger opp under et restriktivt ferdselregime langs Vålåsjøvegen.

Vålåsjøvegen er ikke historisk belagt, men er anlagt for militært formål. Veggen ligger ved yttergrensa av kulturmiljøet Vålåsjøhøi og Grisungknatten, som er vurdert å ha stor verdi, jf. NIKU. Kulturminnene innenfor kulturmiljøet ligger for en stor del oppe på Vålåsjøhøe, og ryggen ved Grisungknatten, med forholdsvis lang avstand til veggen. Vi vurderer at Vålåsjøvegen ikke virker negativt inn på opplevelsen av kulturminnene i landskapet i vesentlig grad, og har ikke innvendinger dersom det vedtas at veggen skal ligge.

Fylkesrådmannen mener dokumentasjon på dagens bruk av veggen og villreinens bevegelser, samt hensynet til kulturminner tilsier at området kan tåle noe ferdsel. Etter en samlet vurdering foreslår Fylkesrådmannen at veggen bevares og at det settes regler som begrenser bruken av veggen og tilrår at Alternativ 2 med landskapsvernområdet velges. Tillatelse til bruk av veggen må kunne gis til de bruksberettiga over flere år, slik at man sparer unødvendig saksbehandling med søknad om motorferdsel.

Setre og tilsynsbuer

Kulturmiljøet Vesllie består av to setre; Rollstadseter og Vesllie med til sammen fem stående bygninger, i tillegg til tufter, gressvoller, steingjerder og fangstgroper. I forslag til verneplan går det fram at Fylkesmannen legger til grunn at alle bygningene i Vesllie skal fjernes som en del av restaureringsprosjektet. Begrunnelsen for dette er først og fremst hensynet til villreinen og et ønske om å begrense ferdselen i området, men det argumenteres også med at det ikke er noen kulturminneinteresser som tilsier at noen av bygningene bør beholdes, dels fordi kulturmiljøet er lite og dels fordi bygningene har liten grad av autentisitet.

Fylkesrådmannen mener at hensynet til villrein bør gå foran hensynet til kulturmiljøet i dette tilfellet, men vil allikevel bemerke at bygningsmiljøet dokumenterer en tidligere bruk av området til setring fra omkring 1870 fram til 1950-tallet. Det har også vært felæger i dette området, før oppretting av setrene. Dersom seterbygningene fjernes vil den historiske bruken av området bli mindre lesbar. Ut i fra et kulturvernperspektiv hadde det vært positivt om bygningene ble bevart og brukt. De eksisterende bygningene er en del endret i den perioden de har vært i militært eie, men etter vår mening vil det være mulig å tilbakeføre en del av disse endringen slik at bygningene blir mer autentiske.

Einhøvlingsdammen

Anlegget ligger som et kulturminne knyttet til Hjerkin gruver, det ruver ikke veldig visuelt i landskapet og som moderne installasjon påvirker det ikke kulturmiljøet omkring i vesentlig grad. Ut fra et kulturvernperspektiv har vi ikke innvendinger dersom det vedtas at dammen skal bevares.

Øvrig næringsliv/Reiseliv/ferdsel

I Alternativ 2 er sykling på Vålåsjøvegen tillatt, mellom 01. juni og 15. juli. pga at villreinen utover høsten de de bruker dette området da. Alternativ 1 gir mulighet for sykling på gammelt kjørespor til Snøheim mellom 1. juni og 15. juli. Ridning og hundespenn kan skje på samme nivå som i dag, men justeringer i tid og rom kan forventes ut i fra villreinenes bevegelser. Det betyr at det tillates ingen økning. Turene skal foregå i tidsrommet 1. juni til 15. juli. Hundekjøringsaktivitet skal også være som i dag (ingen økning)

Jakt og fiske er utbredt og har sterke tradisjoner i området. Gjennom det naturbaserte friluftslivet er dette også en del av verneformålet. Sykling på vegene er tillatt kun mellom 1. juni og 15. juli.

Følgende skal legges til grunn i forvaltningen av området:

- Etter en avveining mellom brukerinteresser og verneverdier, er det valgt å definere et «bruksområde» som ligger i ytterkant av foreslåtte verneområder. Dette består av foreslått LVO samt to mindre delområder av NP i vernealternativ 1. I vernealternativ 2 inngår i tillegg nedre del av biotopvernområdet. I dette området er det gitt mer rom for ferdsel enn i de indre delene av området.
- De indre delene av foreslåtte verneområder, dvs. NP og BVO utenom områdene som inngår i «bruksområdet» på vernekartet, skal skjermes av hensyn til villreinen. Det betyr at det ikke skal gjennomføres tilretteleggingstiltak der, som f.eks. etablering av nye stier.

For øvrig skal følgende strategier legges til grunn for forvaltningen:

- Forvaltningen skal skje i et langsiktig perspektiv – minst 200 år.
- Det vil være nødvendig å prioritere mellom bruk og vern. Innenfor rammen av verneforskriftene skal verneinteressene prioriteres når det er konflikt.
- Konsekvens av vedtak skal vurderes med hensyn til presedens. Om presedens vil kunne gi negative sumeffekter, skal ikke enkelttiltak tillates selv om konsekvensene av dette, isolert sett, kan være små.
- Der verneforskriften forutsetter utøvelse av skjønn i avveiningen mellom bruk og vern skal det gjøres reelle faglige vurderinger før det fattes vedtak.

Vernet er ikke til hinder for jakt, fangst og fiske innenfor gjeldende lovverk og heller ikke lisensfelling av rovdyr. Det legges til grunn at rovviltforvaltningen skal være den samme innenfor verneområde som utenfor. Men rutinepreget inspeksjon av båts/fangstredskap ved bruk av motorkjøretøy vil ikke tillates. Dette gjelder også utkjøring av åte i forbindelse med lisensfelling.

Verneplanen foreslår et strengt regime for regulering av ferdsel selv om det legges opp til at de fleste av dagens aktiviteter skal kunne foregå som før. Tidsvinduet for sykling er smalt og vil i enkelte år gjøre sykling svært vanskelig p.g.a. sen snøsmelting. Det er definert forskjellige bruksområder i verneplanen for å ivareta reiselivsnæringens behov. Fylkesrådmannen mener områdene er avsatt i samsvar med eksisterende bruk eksempelvis moskussafari, rideturer og fotosafari og kan på den måten fungere godt for dagens reiselivsbedrifter i den størrelsen de er i nå. I lys av at nasjonalparkene våre er populære reisemål, bør verneplanforslaget i større grad drøfte/legge til rette for hvordan takle eventuelle fremtidige utfordringer som økt besøkstall, nyetableringer av reiselivsbedrifter og reiselivsprodukter.

Fylkesrådmannen tilrår fylkesutvalget å gjøre følgende vedtak:

1. Oppland fylkeskommune mener Snøheimvegen bør bestå under forutsetning av at bussregimet videreføres og praktiseres strengt. Hele veien inn til Snøheim bør forvaltes etter det samme regelverket. Biotopvernområde bør derfor utvides fra nasjonalparkgrensa og inn til Snøheim. Finansiering av drift og vedlikehold må sikres gjennom bevilgninger fra nasjonale myndigheter.
2. For å ivareta både beite- og villreinhensyn i området bør Vålåsjøvegen bestå. Veien bør stenges med bom og motorisert ferdsel langs forbeholdes rettighetshavere.
3. Oppland fylkeskommune mener verneplanalternativ 2 er å foretrekke da det balanserer bruk og vern på en bedre måte enn verneplanalternativ 1.

SAKSPROTOKOLL

Høring av verneplanforslag av tidligere Hjerkins skytefelt

Arkivsak-dok. 201601277
Saksbehandler Jon Halvor Midtmageli

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkesutvalget	09.05.2017	62/17

Forslag til

VEDTAK

1. Oppland fylkeskommune mener Snøheimvegen bør bestå under forutsetning av at bussregimet videreføres og praktiseres strengt. Hele vegen inn til Snøheim bør forvaltes etter det samme regelverket. Biotopvernområde bør derfor utvides fra nasjonalparkgrensa og inn til Snøheim. Finansiering av drift og vedlikehold må sikres gjennom bevilgninger fra nasjonale myndigheter.
2. For å ivareta både beite- og villreinhensyn i området bør Vålåsjøvegen bestå. Vegen bør stenges med bom og motorisert ferdsel langs forbeholdes rettighetshavere.
3. Oppland fylkeskommune mener verneplanalternativ 2 er å foretrekke da det balanserer bruk og vern på en bedre måte enn verneplanalternativ 1.

Fylkesutvalget har behandlet saken i møte 09.05.2017 sak 62/17

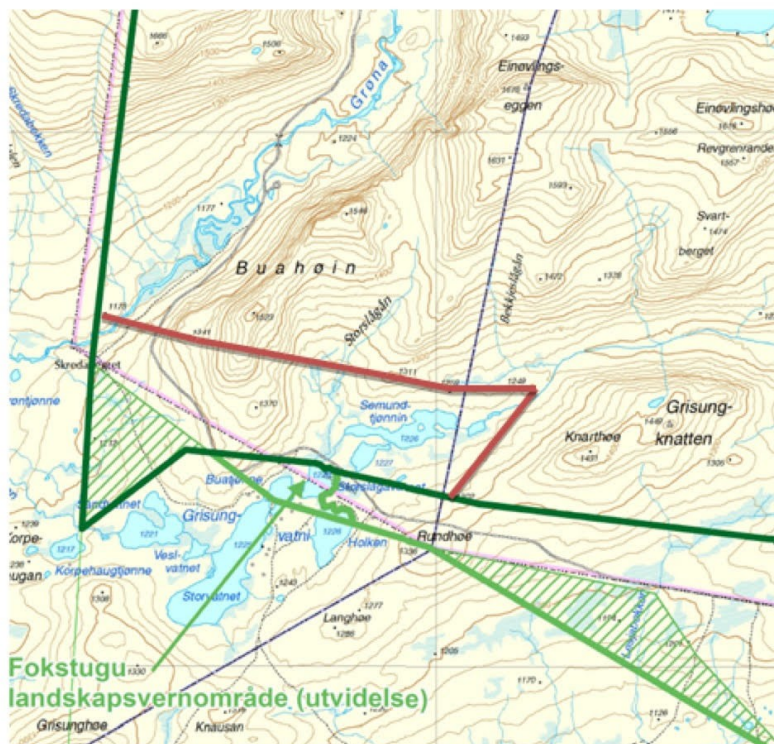
Protokoll

Anne-Marte Kolbjørnshus (Ap) fremmet forslag på vegne av Ap og KrF:

1. Oppland fylkeskommune mener verneplanalternativ 2 med foreslåtte justeringer, er å foretrekke da det balanserer bruk og vern på en bedre måte enn verneplanalternativ 1.
2. Oppland fylkeskommune mener Snøheimvegen bør bestå under forutsetning av at bussregimet videreføres og praktiseres strengt. Oppland fylkeskommune mener at det ikke er hensiktsmessig å innføre en tredje type vern med biotopvern for Snøheimenvegen. Ferdsele kan styres tilfredsstillende gjennom å bruke verneformene nasjonalpark og landskapsvern på hhv. indre og ytre deler av Snøheimvegen. Gjennom forskrifter og bruk av retningslinjer i forvaltningsplanen, kan en gi føringer for motorisert ferdsel, organisert ferdsel og også uorganisert ferdsel som er til skade for naturmiljøet.
3. For å ivareta både beite- og villreinhensyn i området bør Vålåsjøvegen bestå. Vegen bør stenges med bom og motorisert ferdsel langs vegen forbeholdes rettighetshavere.

Kari-Anne Jønnes (H) fremmet forslag på vegne av H og FrP:

- Oppland fylkeskommune vil gi ros for en åpen og god prosess i verneplanarbeidet til Hjerkinnskytefelt.
- Oppland fylkeskommune ønsker vernealternativ 2 med veger, og en større andel landskapsvern, med noen tilpasninger, jfr. punkter nedenfor. Vernealternativ 1 er ikke et alternativ som er tilrådelig for å kunne utvikle bygdene med beitenæring, reiseliv, mm. I ytterste konsekvens kan verneplanalternativ 1 føre til reduserte muligheter for lønnsomme arbeidsplasser innen reiseliv og primærnæring samt færre innbyggere for bygdene.
- Verneverdiene er godt belyst og ivaretatt i verneplanforslaget.
- Det er viktig for kommunen at leveområdet og de spesielle trekkområdene for villrein sikres. Fylkeskommunen støtter opp om å skjerme de innerste områdene med hensyn til villrein og naturverdiene i området. Oppland fylkeskommune mener det er urimelig at storsamfunnets aktivitet og tiltak øker ferdselen i vesentlig grad, samtidig foreslås betydelig innskrenking av handlingsrommet for tradisjonell lokal bruk av fjellet. For fylkeskommunen er det viktig at Lesja og Dovre kommuner fortsatt har handlingsrom i både nasjonalpark og landskapsvernområdene for utvikling med tanke på beitenæring og reiseliv, organisert ferdsel, enkelt friluftsliv med mer. Dette vil være positivt også for å støtte opp under, og forstå vernet.
- Datoer, bruksområde og andre konkrete styringsredskap for ferdsel bør innlemmes i forvaltningsplan, ikke verneforskrift.
- Oppland fylkeskommune vil foreslå noen endringer av grenser i verneplankartet. Dette innebærer en utvidelse av landskapsvernområde ved Grisungen slik at alle vann blir i samme verneform (LVO) og at veg og landskapsvern går opp til Buahøin til nytt punkt jfr. figur 6.

Ny figur 6: Forslag til endrede grenser merket i rødt, foreslått som utvidet Fokstugu landskapsvernområde eller Hjerkinnskytefelt landskapsvernområde.

-

- Dette som avbøtende tiltak for beitebruk i området mot Grøndalen der vegen blir fjernet. Det foreslås en utvidet sone rundt Hjerkin og Viewpoint Snøhetta som ikke er vernet, og et større landskapsvernområde ved Vålåsjøhø, og slik at Haukberget II også blir innlemmet i denne. Fylkeskommunen ønsker ikke verneformen biotopvern over Snøheimvegen, men mener trekkområdet til villreinen med mer ivaretas best gjennom nasjonalpark og landskapsvern.
- Oppland fylkeskommune mener vegen ved Grisungen må gå opp til Buahøin, som avbøtende tiltak for fjerning av veg (jfr. figur 6). Dette er svært viktig for beitenæringen for tilsyn og sanking. Fylkeskommunen mener det er mulig å kunne bevare vegen og samtidig gjennomføre avbøtende tiltak for rikmyra i området, for å bedre forholdene til denne.
- I nasjonalparkforskriften for Dovrefjell- Sunndalsfjella Nasjonalpark må det inn følgende hjemmel: Forvaltningsstyremakta kan gi tillatelse til oppføring av nødvendige bygninger i regi av beitelag/fjellstyre til beitebruk og tilsyn.
- Fylkesutvalget mener den ekstra kostnaden beitebrukeren må koste ved magnet i vomma til storfe må dekkes av staten/Forsvaret som har brukt området til skytefelt. Det er urimelig om den enkelte beitebrukeren med beiterett skal måtte påføres ekstra kostnader ved dette. Eventuelle erstatninger for skader på folk, storfe eller andre dyr pga. splinter etc. fra skytefeltet må koster av staten/Forsvaret.
- Ferdselsrestriksjoner for hundekjøring er i forslaget foreslått svært strengt både for den organiserte og uorganiserte ferdselen. En bør kunne oppheve restriksjonene i perioden 1. desember – 31. mai, men ikke ved kalvingsområdet. Definisjon for hundekjøring bør endres til kun å gjelde 3 hunder eller flere.
- Vesllie–seterhusene må bestå. Seterområdene er et viktig lokalt kulturminne. Dovre fjellstyre og beitenæringa har meldt sin interesse. Beitenæringen har behov for sankekve ved Vesllie slik foreslått i verneplanforslaget. Området kan være aktuelt for organisert storfebeiting.
- Det må være åpning for akutt kjøring for beitenæringen etter første helg i oktober, ved f.eks funn av dyr etter denne tiden, og for såret og skadde dyr.
- Bruer over Grøna: Om beitenæringen ønsker å beholde disse bruene mener Oppland fylkeskommune at bruene må bestå for næringen og for sikkerhetsmessige forhold i fjellet for folk. Om beitenæringen ønsker nye bruer mener fylkesutvalget at det må sikres penger til dette gjennom f.eks. at reduserte kostnaden Forsvarsbygg får for å restaurere tilbake færre vegstrekninger bør kunne brukes på slik som nye bruer.
- Alle vannene i Grisungen bør ha samme verneform, Simontjern og området rundt blir liggende i LVO.
- Fylkesutvalget vil be om at det blir vurdert at der det blir fjernet veg, kan det bli liggende hele, eller deler av en sti igjen som avbøtende tiltak for beitenæringen. Dette gjelder særlig gjennom Grøndalen og fra Maribu til Snøheimvegen.
- Reiselivet i området i dag og i framtida må få sikret et tilstrekkelig areal (brukssone) og tidsrom for sine aktiviteter, slik at vi fortsatt kan ha en aktiv næringssetting som er lønnsom og bærekraftig. Dette er viktig for bygdesamfunnene for sysselsetting, bosetting, kulturliv, med mer. Det må finnes gode løsninger for bruk og vern.
- Det er positivt at det legges opp til en brukssone i forvaltningsplanen.

- Det er viktig å ivareta det enkle friluftslivet i hele området. Det må derfor ikke legges restriksjoner/søknadsplikt for organisert ferdsel som ikke er kommersielle (eks. skoler, barnehager, ideelle lag, foreninger). Andre tiltak som god informasjon etc. bør heller vurderes.
- Det er positivt at det tillates sykling på Vålåsjøhøvegen og sykling på Snøheimvegen bør reguleres.
- Det er positivt at det settes inn i eksisterende forskriftstekst at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til merking av nye skiløyper.
- Ved ny forskriftstekst i eksisterende nasjonalpark må en sikre at en finner gode løsninger for søking for opplag av båt, da slik som Lesja fjellstyre kan ha samme båt som flyttes mellom vann. Fjellstyret må ha mulighet for oppføring av naustbuer.
- Oppland fylkeskommune støtter Lesja og Dovre kommuner i at Einøvlingsvannet med dammen bør få ligge som i dag. Oppland fylkeskommune mener verneplanen bør avklare hvor veger skal være, og ikke drifts- og vedlikeholdsansvar. Oppland fylkeskommune ser flere interessenter og flere som har behov for vegene. Interesser er Grisungen sameie og øvrig hytteiere, beitenæring, Lesja og Dovre fjellstyre, DNT Snøheim, Statskog, miljøforvaltningen, Forsvarsbygg med fler.
- Endringer i eksisterende nasjonalparkforskrift Dovrefjell – Sunndalsfjella kunne med fordel vært bedre opplyst for interessenter og berørte parter utenfor skytefeltet i forkant av høringspapirene kom ut.
- Oppland fylkeskommune ønsker rullering av forvaltningsplan for hele området blir prioritert.
- Oppland fylkeskommune vil be om at det blir beskrevet og vurdert arten moskus, beiteområdene etc. opp mot verneverdiene i området.
- Grunneierne i Grisungen sameie gis samme tilgang på bruk av veiene som beitelagen.
- Området ved Kolla bør skjermes for å sikre villreinen bruk av trekket på ettersommer/høst. Den største utfordringen for villreinen er kryssingen av Stolpesjødalen, dette er det ikke tatt hensyn til i denne planen.

Halvard Klevmark (MdG) fremmet slikt forslag:

Oppland fylkeskommune ønsker verneplanalternativ 1.

I tillegg foreslås Snøheimvegen biotopvernområde som en del av vernevedtaket. Einøvlingsdammen tilbakeføres som naturområde, og damanlegget fjernes. Det foreslås også en utvidelse av verneområde i Dovrefjell-Sunndalsfjella, nytt Hjerkin landskapsvernområde og en utvidelse av Fokstugu landskapsvernområde. Motorisert ferdsel begrenses som beskrevet i verneplanalternativ 1, med unntak av Snøheimvegen. Denne trafikkeres med skyttelbuss med angitte begrensninger.

Vernplanalternativ 2 ønskes ikke, da det kan komme i konflikt med målet om restaurering av Hjerkin skytefelt til vinter- og vårbeite for villreinen, og tilrettelegging av vern og helhetlig forvaltning av Dovrefjell og tilstøtende områder.

Votering

Forslag fremmet av Klevmark(MdG): Falt med 1 stemme.

Fylkesrådmannens innstilling: Falt med 1 stemme.

Forslag fremmet av Kolbjørnshus (Ap) ble satt opp mot forslag fremmet av Jønnes (H): Forslag

fremmet av Kolbjørnshus (Ap) ble vedtatt med 5 stemmer.
Forslag fremmet av Jønnes (H) fikk 2 stemmer og falt.
Avholdende: 1 stemme.

Vedtak

Fylkesutvalget fattet slikt vedtak:

1. Oppland fylkeskommune mener verneplanalternativ 2 med foreslåtte justeringer, er å foretrekke da det balanserer bruk og vern på en bedre måte enn verneplanalternativ 1.
2. Oppland fylkeskommune mener Snøheimvegen bør bestå under forutsetning av at bussregimet videreføres og praktiseres strengt. Oppland fylkeskommune mener at det ikke er hensiktsmessig å innføre en tredje type vern med biotopvern for Snøheimvegen. Ferdsele kan styres tilfredsstillende gjennom å bruke verneformene nasjonalpark og landskapsvern på hhv. indre og ytre deler av Snøheimvegen. Gjennom forskrifter og bruk av retningslinjer i forvaltningsplanen, kan en gi føringer for motorisert ferdsel, organisert ferdsel og også uorganisert ferdsel som er til skade for naturmiljøet.
3. For å ivareta både beite- og villreinhensyn i området bør Vålåsjøvegen bestå. Vegen bør stenges med bom og motorisert ferdsel langs vegen forbeholdes rettighetshavere.